

Dostępne szacunki wskazują, że już w 2016 roku jedna na osiem osób na świecie mieszkała w slumsach. W 2030 roku będzie to już co czwarty mieszkaniec globu. Jednocześnie w krajach globalnego Południa, gdzie slumsów jest najwięcej, mamy obecnie do czynienia z bezprecedensowym procesem starzenia się. Do 2050 roku ponad dwie trzecie osób starszych na świecie będzie mieszkała właśnie w tych regionach świata. Projekt ten odpowiada na pilną potrzebę badań nad urbanizującym się globalnym Południem w kontekście zmian środowiskowych i demograficznych. Głównym celem projektu jest rozpoznanie i zrozumienie w jaki sposób starsi mieszkańcy tzw. slumsów określanymi potocznie dzielnicami biedy, radzą sobie z panującymi w nich warunkami i jak się do nich dostosowują.

Zmiany środowiska przyrodniczego, w tym klimatu, do których najuboższe kraje przyczyniły się najmniej, uderzają w nie w największym stopniu. Najbardziej narażone na skutki negatywnych zmian są regiony Afryki Subsaharyjskiej i Azji Południowej. To tam, powodzie czy długotrwałe susze zmuszają lokalną ludność do poszukiwania nowego, bezpiecznego miejsca do życia, co często prowadzi ich do slumsów w bliższych lub bardziej oddalonych miastach. Osiedla te są jednak niemniej obciążone problemami środowiskowymi, a często dodatkowo zanieczyszczone różnymi toksycznymi odpadami. Czyni to z nich jedne z najbardziej ekstremalnych ludzkich siedlisk.

Projekt powstał w odpowiedzi na powyższe dane, bo chociaż wiele prac naukowych porusza temat starości w slumsach to brakuje wśród nich analiz, które uwzględniają fakt jak zróżnicowana jest ta grupa i jak różnorodnie działa w obliczu codziennych problemów jakie niesie życie w slumsach. To, kiedy dana osoba przyjechała do slumsów, jak długo w nich mieszka i co o nich myśli przekłada się na jej codzienne praktyki. Prowadzone w ramach projektu badania pozwolą odpowiedzieć na pytanie jak na strategię radzenia sobie i adaptacji do warunków slumsów osób starszych wpływa ich percepcja otaczającego środowiska i przywiązanie do miejsca pochodzenia i vice versa.

Planowane badania będą prowadzone w Nairobi (Kenia) oraz w Dhace (Bangladesz). Zostaną w nich wykorzystane klasyczne metody antropologiczne. Badaczka spędzi na badaniach terenowych w slumsach ponad 5 miesięcy w każdej lokalizacji zbierając materiał przy użyciu takich metod jakościowych jak wywiady i różne techniki obserwacyjne. Dodatkowo użyte zostaną narzędzia wizualne dające możliwość włączenia mieszkańców slumsów jako podmioty a przedmioty badań, co doprowadzi do lepszego zrozumienia lokalnych problemów w szczególności z punktu widzenia mieszkańców slumsów.

Efekty projektu będą wielowymiarowe. Badania pozwolą rozpoznać i wyjaśnić praktyki starszych mieszkańców slumsów w obliczu trudnych warunków środowiskowych uwzględniając ich różne typy. Wyniki analiz pokażą w jaki sposób ich działania wpływają na to, że w slumsach da się lub nie da się żyć, jakie strategie działają, a jakie nie i jaki wpływ na taki stan rzeczy ma percepcja środowiska i poczucie przywiązania do slumsu jako miejsca stałego lub tymczasowego zamieszkania. Poza tym ważnym elementem projektu będzie stworzenie sieci wymiany wiedzy między badaczem, a członkami badanej społeczności, którzy są często pomijanym elementem łańcucha informacyjnego. Tym razem zostaną włączeni w dyskusję nad własnym życiem, czyli wynikami badań i ich potencjałem na przyszłość.